

I LÁ LÀNH ĐÙM LÁ RÁCH TẢ TÔI

CÔ MADALENNA LÀI - NHÀ VĂN HOÁ VIỆT NAM - VÀ CUỘC TRIỂN LÃM 120 BỨC HÌNH VỀ ROSE PARADE & HÀNH TRÌNH CHIẾC THUYỀN TỰ DO QUA 50 TIỂU BANG

Vào dịp Mekong Tết ngày 6 và 7 tháng 2 sắp tới, 120 tấm ảnh với chủ đề “Freedom Boat Tour” và “The Road to the Rose Parade” do cô Madalenna Lài mang từ Cali sang sẽ được trưng bày tại Mekong Plaza cho mọi người cùng chiêm ngưỡng. Nhân dịp cô sang đây, chúng tôi đã phỏng vấn cô trên đài Saigon Dallas Radio 890AM – phát tại tiểu bang Texas cũng như trên mạng lưới toàn cầu <http://www.saigonradio890am.com/>. Mời độc giả đọc để tìm hiểu về người đàn bà 70 tuổi mà người đánh máy bài phỏng vấn - anh Trung Trần - đã thốt sau khi đánh máy: “She is amazing!”

MT: MT xin được giới thiệu cô Madalenna, một người đến từ CA và cũng là chủ tịch Vietnamese Culture House, tạm dịch là Nhà Văn Hoá Việt Nam. Nếu quý vị còn nhớ thì cách đây không lâu có một tour của chiếc tàu, gọi là Freedom Boat – Chiếc Thuyền Tự Do, đi qua 50 tiểu bang của Hoa Kỳ, trong đó có tiểu bang Texas, AZ, và Cali. Mình sẽ nói một tý về chuyến đi đó nhưng trong dịp này MT muốn nói nhiều về bộ sưu tập của trên 120 tấm ảnh đầy những kỷ niệm trong tour đó cũng như về Rose Parade; và cuối cùng là những ước muốn của Vietnamese Culture House. Xin mời cô...

Madalenna Lài (ML): Trước nhất MT hỏi về chuyến đi lưu diễn trên chiếc thuyền Tự Do qua 50 tiểu bang. Vào năm 2001 thì chiếc thuyền Tự Do có đến tại Dallas và năm 2005 thì chiếc thuyền cũng có đến Houston. Trước khi chiếc thuyền đi lưu diễn tới 50 tiểu bang thì cộng đồng VN của mình có làm được một

chiếc xe hoa cho Rose Parade. Chiếc xe hoa này được diễn hành tại thành phố Pasadena, California. Chiếc xe hoa của Việt Nam được lưu diễn chung với văn hóa cộng đồng thế giới, với tỷ lệ người ngồi coi bên vệ đường Đại Lộ Colorado là trên 1 triệu người và trên 450 triệu người xem trực tiếp trên truyền hình. Trong buổi triển lãm hình tại Mekong Plaza ở Arizona thì Nhà Văn Hóa Việt Nam sẽ đem tất cả những hình ảnh của chuyến đi lưu diễn của chiếc thuyền Tự Do đi 50 tiểu bang cộng với hình ảnh cuộc diễn hành xe hoa Rosa Parade. Nhưng thưa MT, đặc biệt đây là lần đầu tiên chúng tôi triển lãm bộ hình ảnh Rose Parade tại tiểu bang của cô đó. Sau khi đi Rose Parade về thì chúng tôi lại mất thêm 8 năm để theo chiếc thuyền Tự Do để hoàn tất cuộc lưu diễn qua 50 tiểu bang trên toàn nước Mỹ.

MT: Xin mở ngoặc là cô Madalenna và MT chưa bao giờ gặp mặt. MT tìm được số điện thoại của cô và đã “làm gan” liên lạc với cô. Mà hình như cái này là cái “nợ” hơn cái “duyên”. Từ ngày liên lạc được cô đến bây giờ thì hình như cô phải

làm việc gấp 5 gấp 6 lần để chuẩn bị cho cuộc triển lãm tại Mekong, nên MT xin qua lần sóng này được gửi lời cảm ơn tận đáy lòng đến cá nhân cô cũng như Vietnamese Culture House đã dành cho AZ rất nhiều thiện cảm. Và thưa cô, câu hỏi kế, tuy cô đã “né” không trả lời nhưng MT nhất định muốn hỏi cô: “Nếu có ai người hỏi ‘Cô Madalenna Lài là ai?’ thì cô sẽ trả lời như thế nào?”

ML: (Nụ cười dòn dã, thân thiện). Từ hồi nào đến giờ thì ít nói về mình lắm nên cũng hơi khó. Không biết nói làm sao... chỉ biết nói rằng, ngày nào mình còn sống thì tâm nguyện của mình làm việc cho xã hội, cho văn hoá, đặc biệt là cho cộng đồng người Việt tại Hải Ngoại. Thành thử ra tất cả những cái gì mà ai cần nói về lịch sử hay làm một cái gì mà cô Madalenna Lài cũng như anh chị em trong nhà Văn Hoá Việt Nam có khả năng thì chúng tôi sẵn sàng. Cô MT nói đúng, từ khi nhận lời cô, tôi phải tìm hình từ 8-10 năm về trước, rồi sắp theo thứ tự, rồi làm sao cho những người đến coi họ hiểu được mọi câu chuyện được diễn ra một cách rõ ràng nên các anh chị trong Nhà Văn Hóa làm việc rất là

nhiều... Nhưng mà không sao, mình làm cái gì mà có đồng hương đến coi thì đó là mục đích nhà Văn Hóa Việt Nam - muốn phục vụ cộng đồng của mình.

Quan Hưng (QH): Dạ vâng, xin được chào cô Madalenna Lài. Xin hỏi Nhà Văn Hoá VN là gì và sự sinh hoạt của Nhà Văn Hoá ra sao?

ML: Mỗi năm Nhà Văn Hoá chúng tôi có phát phần thưởng cho các em Top Ten. Ở đây chúng tôi không chỉ có phát phần thưởng cho người Việt mà thôi. Chương trình này được gọi là "Future Leaders of America" (Nhà Lãnh Đạo Tương Lai của Hoa Kỳ). Sinh hoạt của Nhà Văn Hoá hằng năm là tuyển chọn các em trong các trường Trung Học đứng vào Top Ten (đứng đầu 10% của học sinh suất sắc) rồi chúng tôi phát phần thưởng cho các em đó. Mỗi năm chúng tôi có phát 3 lần cho những người nghèo khó (kể cả homeless). Nhưng đặc biệt khu chúng tôi ít người Việt homeless, nhưng người Mỹ và các dân tộc khác thì rất nhiều. Ở đâu cần thì chúng tôi tới, chúng tôi tới... sửa những cái nhà, cái cửa *mobile home* cho người ta ở, đó là những công tác xã hội chúng tôi làm. Còn vấn đề văn hoá thì chúng tôi diễn hành xe hoa. Những nơi nào mời thì chúng tôi đem xe hoa tới. Diễn hành đây không giống như Rose Parade - tức là sau khi diễn hành thì họ cất bỏ tất cả hoa trên xe - còn ở đây xe hoa này là xe hoa của chúng tôi và những cái gì về văn hoá mà cộng đồng cần đến chúng tôi mà chúng tôi có thời gian thì chúng tôi sẽ đến.

QH/TH: Dạ vâng, xin cô trở lại việc mang chiếc thuyền Tự Do lưu diễn khắp nơi trên nước Mỹ...

ML: Dạ, chiếc thuyền chúng tôi đã hoàn tất chuyến đi lịch sử lưu diễn trên toàn nước Mỹ sau 8 năm. Chúng tôi cũng đã đến Hawaii, chỉ còn tiểu bang Alaska là chúng tôi chưa đến vì lúc đó chưa có Thống Đốc Tiểu bang. Lý do là sau khi đi Hawaii thì bà Sarah Palin, Thống Đốc Tiểu Bang Alaska, từ chức. Chúng tôi phải chờ kết thúc chuyến đi lịch sử vì chúng tôi muốn có Thống Đốc của tiểu bang khi chúng

Xe hoa Việt Nam do Nhà Văn Hoá Việt Nam tranh đấu ròng rã mới được có mặt trong Rose Parade

tôi đến. Chúng tôi cũng xin thưa với quý vị và các anh chị đang phỏng vấn tôi là chúng ta phải hãnh diện cho cuộc hành trình của chiếc thuyền Tự Do này vì chúng tôi có được 18 Thống Đốc Tiểu Bang mời chúng tôi cũng như chiếc thuyền Tự Do đến dinh Thống Đốc, chụp hình chung, và nói chuyện hỏi thăm về lịch sử của chúng ta. Cũng xin được chia sẻ cùng quý vị, hầu hết những dự án lớn của nhà Văn Hoá đã hoàn tất. Con thuyền Tự Do đã mất 8 năm tranh đấu để xin được giấy phép và mất thêm 8 năm để lưu diễn trên toàn nước Mỹ. Chương trình kế tiếp của nhà Văn Hoá là sẽ có cuộc họp báo vào thứ Sáu ngày 22 tháng 1 để tuyên bố chúng tôi sẽ lập ra một bảo tàng viện để lưu trữ tất cả những gì mà danh nhân của chúng ta tại Hải Ngoại để lại và đồng thời để những hình ảnh của xe hoa Rose Parade và hình ảnh lưu diễn lịch sử của chiếc thuyền Tự Do. Cũng trong ngày 22 tháng 1, chúng tôi tuyên bố chương trình vận động Quốc Hội để xin một ngày "Thank You America" (Cảm Ơn Hoa Kỳ). Lúc đó tôi lại phải đi trở lại 50 tiểu bang để vận động xin chữ ký để xin thành lập ngày "Thank You America".

QH: Chương trình "Thank You America" mục đích là như thế nào? Mình cảm ơn nước Mỹ như thế nào? Ai cảm ơn nước Mỹ?

ML: Tất cả chúng ta cảm ơn. Cái vận động này không chỉ riêng cho cộng đồng người Việt chúng ta. Em nghĩ đi, tất cả những người đến nước

Mỹ, người lớn, chính phủ Mỹ lo theo kiểu người già, nhỏ đều được Mỹ cho ăn học, rồi bất cứ nơi nào bị đói khổ trên thế giới, cũng được chính phủ Mỹ giúp đỡ. Chúng ta phải biết ơn bằng cách là có một ngày để đánh dấu "Thank You America." Em đã thấy cái xe hoa năm 2003, cô đã nói: "Thank You America" rồi. Nhưng chưa vận động cho ngày Thank You America cho nên nhà Văn Hoá Việt Nam sẽ khởi xướng, nhưng cần sự vận động và rất nhiều chữ ký để có thể có được một đạo luật.

QT: Cô vận động như thế nào trong cộng đồng Việt Nam? Và trong những cộng đồng khác thì mình có sự vận động và hợp tác ra sao?

ML: Mình sẽ khởi xướng rồi từ đó sẽ mình hợp tác và vận động chung với cộng đồng Đại Hàn, Mễ, Cuba, tất cả để có nhiều chữ ký. Theo tôi được biết thì mình cần từ 100,000 đến 500,000 chữ ký. Người nào cảm thấy mình cần cảm ơn America thì xin cho chữ ký. Mà tôi tin chắc rằng chúng ta sẽ làm được. Cô Lài cũng xin được thưa với các anh chị và quý vị khán thính giả, tất cả mọi công tác mà nhà Văn Hoá chúng tôi làm mà trở thành lịch sử, không có chương trình nào mà dưới 5-6 năm hết. Nếu nói về chiếc thuyền thì chúng tôi vận động từ năm 1996 đến năm 2000 thì chính phủ Philippine mới trao tặng chiếc thuyền Tự Do đó. Rồi từ 2001 đi mãi đến 2008 mới đi xong - thành thử ra chương trình Thank You America chúng ta cứ cố gắng vận động. Chúng ta cứ làm hết

Ông Nguyen Ky Linh, Bà Diep Fintland, và bà Madalenna Lai

những gì chúng ta có thể làm được thì mong rằng cái ngày đó sẽ thành tựu.

MT: Chương trình chiếc thuyền hoa kéo dài 8-9 năm - như vậy không biết nguồn ngân quỹ mình có là từ đâu ra vì công tác này không phải là một công tác nhỏ - nó đòi hỏi nhiều nhân lực, tiền tài, thời gian của nhiều người và của cá nhân cô nữa.

MM: Cô năm nay đã 70 tuổi - chứ hồi xưa nếu MT hỏi thì cô sẽ không trả lời vì nhiều khi mình nói nhiều thì sẽ không có tốt. Bây giờ mình nói về gia đình đi, cô Lai không có làm gì trong gia đình hết, không có nấu ăn, không quét dọn, không đi kiếm tiền... Những số tiền cần lo cho cá nhân, gia đình và cho cô thì cô được con cô Lai lo cho hết. Cô Lai không phải lo cho tài chánh trong gia đình. Còn tiền đi thì là tiền cô lãnh của chính phủ hoặc là tiền hưu của cô - cô xài trên cái tiền đó. Ví dụ mình đưa chiếc thuyền đi 50 tiểu bang, rồi đi tới đâu đồng hương cho cô tiền tới đó, rồi đủ tiền tới đó, cô lại đi chỗ khác. Nhưng có một cái đặt biệt mà cô Lai nói, quý vị nào tin vào những sự gì linh thiêng thì hiểu được tôi nói cái gì. Có khi cô Lai đi, cô Lai biết cô cần \$4000-\$5000 nhưng trong túi chỉ có \$600 nhưng cô Lai vẫn đi vì cô đã hứa. Nhưng Chúa sắp đặt cho Nhà Văn Hoá, nếu mình không có một chút gì xấu thì Người sẽ giúp chúng ta một cách dễ dàng. Ngộ là cô Lai chưa bao giờ dư được 1 cent. Mỗi lần cô Lai cần chừng đó, thì có câu chuyện xảy ra hay một người đến cho mình bao nhiêu đó và chỉ bằng số đó mà thôi.

Nếu cô Lai cũng như bao nhiêu người khác, cứ nói tiền đâu mà làm thì sẽ không bao giờ những công chuyện này thực hiện được. Thành ra cô Lai có cái tánh là muốn làm điều gì cứ nhảy ra cái đã; và mình phải tin rằng, những điều mình làm đúng, thì Trời Phật sẽ giúp đỡ cho chúng ta.

Chương trình bảo tàng viện sẽ tích trữ những gì về lịch sử của người Việt chúng ta. Mà đã là lịch sử thì không ai có thể thay thế được. Chúng ta có rất nhiều danh nhân trong cộng đồng người Việt nhưng chúng ta không có dịp nói đến hay vinh danh họ. Cô Lai muốn chúng ta thấy cộng đồng chúng ta đã lớn mạnh và hãnh diện. Mà chúng ta muốn hãnh diện thì chúng ta cần đi ngang hàng với cộng đồng thế giới về văn hoá. Rose Parade là điển hình. Xin hỏi thêm một điều này nữa, cô đi khắp các nơi thì cô nhận thấy cái board (ban điều hành) của các hội đoàn đều thay đổi, nhưng duy ban điều hành của Nhà Văn Hoá VN suốt mười mấy năm vẫn là 7 người, không ai vô và không ai ra - ai cũng lớn tuổi hết rồi. Trở lại với câu hỏi của MT, khi MT mời cô Lai đến, cô Lai cũng không có đòi tiền, đúng không?

MT: Chẳng những không đòi tiền mà cô lại tốn tiền để làm bộ hình sưu tập!

MM: Cô Lai mục đích là phục vụ. Ở đâu cô Lai cũng vậy. Chúng ta có một nhóm người rất là mạnh mà tôi nghĩ những người nào sinh hoạt cộng đồng đều biết hết - đó là cộng đồng của những người Việt thẳm lặng. Những người Việt thẳm lặng đó đã hoàn tất hết những công tác của cô. Rồi MT sẽ thấy cô đến AZ nè... cô Lai có cái DVD đi 50 tiểu bang. Cô Lai bán cái DVD đó, đồng bào mua cái đó cho cô. Cũng sẵn dịp nói là bây giờ chúng tôi được sự chấp thuận của chính phủ tại California để bán vé số với lô độc đắc là chiếc xe Camry, chỉ với giá \$10/ vé thôi. Số tiền dư thì cô sẽ làm tiếp các dự

án của Nhà Văn Hoá VN. Nếu quý đồng hương có thương xin vận động. Ngày số còn rất xa (tháng 8/2010) nhưng vì làm việc cộng đồng, có chết cũng số, lời cũng số, thua lỗ cũng số vì chiếc xe cô đã mua rồi. Cô mua ở Toyota Huntington Beach đó.

QH: Chúng tôi hơi bị ghen tỵ với MT. Cô Madalenna Lai ở Cali mà bộ sưu tập lại đến Arizona trước Cali!

ML: Chiếc thuyền Tự Do đi qua gần 50 tiểu bang, mỗi lần đi rất khó, mỗi cộng đoàn Việt Nam đón tiếp chúng tôi phải bỏ ra không dưới \$5000, còn chúng tôi cũng phải bỏ ra từ \$5000-\$10,000 để đến thăm, thành ra mỗi một cuộc tổ chức rất là tốn kém. Vì chúng ta không có tiền nên mỗi lần tổ chức cái gì đó rất là khó khăn...

MT: Hôm nay cô bật mí là đã 70 tuổi. Nghe giọng cô thì ngỡ là cô mới 50 tuổi thôi. Cô có *diet* hay tập thể dục gì hay không để mặc dù đã 70 nhưng đầu óc vẫn minh mẫn và khoẻ mạnh như thế này?

ML: Trước giờ chưa nói nhưng bây giờ cô nói nè... trong người cô Lai hiện giờ có 5 thứ bệnh: cao máu, cao mỡ, tiểu đường, bứu cổ, thận. Nhưng đối với cô Lai, cô nghĩ như thế này: "Hễ bệnh thì uống thuốc, chuyện làm tới vẫn làm tới. Cô đặt quyền lợi của người Việt của chúng ta lên trên. Bản thân cô Lai thì Chúa đã cho con cô nuôi cô rồi - còn tiền thuốc thì có chính phủ nuôi. Bây giờ mình chỉ có việc lo lại những cái gì cho nước Mỹ và cộng đồng mình về lịch sử. Cho nên khi tâm hồn mình thanh thản thì mình thoải mái vậy đó. Và nói thêm, mọi chương trình đều cần thời gian chuẩn bị. Cô đi đến đâu thì ai cho ngủ nhờ thì mình ngủ, nếu không thì ngủ trong xe vì mình đâu có tiền.

QT: Mọi chương trình bất vụ lợi đều có nhiều khó khăn. Cảm ơn cô Lai và chúc cô thành công trên mọi dự án. ■

HELP VIETNAMESE CULTURAL HOUSE BY BUYING THE RAFFLE TICKETS TO WIN A CAMRY CAR. Tickets sold at Mekong Tết - \$10/ea.